

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Michaely Bejčkové a soudců Zdeňka Kühna a Ondřeje Mrákoty ve věci žalobce: **J. T.**, zastoupeného advokátem JUDr. Janem Juračkou, Tovární 881/7, Znojmo, proti žalovanému: **Krajský úřad Středočeského kraje**, Zborovská 11, Praha 5, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 11. 2018, čj. 123263/2018/KUSK-DOP/Hav, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 19. 2. 2021, čj. 43 A 16/2019-54,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 19. 2. 2021, čj. 43 A 16/2019-54, **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

[1] Soud v této věci řeší jedinou otázku: horní hranici pokuty za přestupek spočívající v překročení nejvyšší povolené hmotnosti nápravy a s tím související plynutí lhůty pro zánik odpovědnosti za přestupek. Ve shodě s dosavadní judikaturou má soud za to, že žalobcova odpovědnost za přestupek nezanikla uplynutím jednoho roku, protože zákon za jeho přestupek stanovil pokutu s horní hranicí vyšší než 100 000 Kč.

1. Popis věci

[2] Žalobce je provozovatelem nákladního automobilu, u něhož se vysokorychlostním kontrolním vážením na pozemní komunikaci v Kolíně dne 15. 4. 2016 zjistilo, že hmotnost nápravy č. 2 přesahovala nejvyšší povolenou hmotnost o 721 kg a hmotnost vozidla nejvyšší povolenou hmotnost o 1 109 kg (hodnoty hmotnosti stanovila vyhláška č. 341/2014 Sb., o schvalování technické způsobilosti a o technických podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích). Při vážení v tomtéž místě dne 31. 5. 2016 pak přesáhla hmotnost nápravy č. 2 nejvyšší dovolenou hmotnost o 1 524 kg a vozidlo nejvyšší povolenou hmotnost o 1 829 kg. Městský úřad Kolín proto vydal ve společném řízení rozhodnutí ze dne 16. 8. 2018, jímž žalobce uznal vinným z přestupků podle § 42b odst. 1 písm. s) zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, a uložil mu pokutu 18 000 Kč. Žalobce se proti rozhodnutí magistrátu odvolal. Krajský úřad Středočeského kraje zamítl žalobcovo odvolání rozhodnutím ze dne 28. 11. 2018.

[3] Žalobce podal proti rozhodnutí krajského úřadu žalobu a Krajský soud v Praze zrušil jak rozhodnutí krajského úřadu, tak rozhodnutí městského úřadu. Z úřední povinnosti totiž vyhodnotil, že odpovědnost žalobce za skutek zanikla uplynutím jednoleté promlčecí doby ještě před zahájením řízení o přestupku. Vyložil, že promlčecí doba běžela podle § 30 písm. a) zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, který je pro žalobce příznivější (a nikoli podle § 43 odst. 3 zákona o pozemních komunikacích ve znění účinném do 30. 6. 2017) a že horní hranice sazby pokuty pro účely otázky promlčení činila 18 000 Kč za přestupek spočívající v překročení nejvyšší povolené hmotnosti o hodnotu v rozmezí od jedné tuny do dvou tun, nikoli 500 000 Kč podle § 42b odst. 6 zákona o pozemních komunikacích. Ve svých závěrech se krajský soud opřel o rozsudek NSS ze dne 12. 3. 2020, čj. 6 As 221/2019-31, č. 4047/2020 Sb. NSS, *PMP-QUALITY*, a naopak se odlišil od rozsudku NSS ze dne 25. 9. 2020, čj. 10 Afs 72/2020-76, č. 4091/2020 Sb. NSS.

2. Kasační řízení

[4] Krajský úřad podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost. V ní namítá, že krajský soud neměl napadené rozhodnutí rušit, ale jen vyslovit jeho nevykonatelnost (podle § 71 odst. 2 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu). Protože tak neučinil, je jeho rozsudek nepřezkoumatelný.

[5] Krajský úřad dále nesouhlasí s tím, jak krajský soud posoudil horní hranici sazby pokuty. Podle krajského úřadu je horní hranice sazby pokuty určena pevně v § 42 odst. 6 písm. a) zákona o pozemních komunikacích ve znění účinném k datu spáchání přestupku, a nikoli pohyblivě podle skutkových zjištění. Krajský soud ve svých úvahách pominul, že u přestupků projednávaných ve společném řízení by horní hranice dalece převyšovala sto tisíc Kč (podle § 41 odst. 2 zákona o odpovědnosti za přestupky může správní orgán uložit pokutu ve vyšší sazbě, a horní hranice tak může dosáhnout až součtu horních hranic sazeb pokut za jednotlivé přestupky). Správní orgány dodržely jak tříletou dobu pro projednání přestupku, tak pětiletou dobu pro zánik odpovědnosti za přestupek.

[6] Žalobce se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnil se závěry krajského soudu.

[7] Krajský úřad následně svou kasační stížnost ještě doplnil. Odkázal na vyjádření Ministerstva dopravy k horní hranici sazby pokuty. Namítl, že krajský soud svým výkladem snížil společenskou nebezpečnost přestupku vyjádřenou právě horní hranicí sazby sankce, aniž to dostatečně odůvodnil. Podle krajského úřadu bylo navíc řízení před krajským soudem zmatečné, jelikož soud rozhodoval v senátu, a nikoli samosoudcem.

3. Právní hodnocení

[8] Kasační stížnost je důvodná.

[9] NSS zde jen opakuje své dřívější závěry.^{*)} V dosavadních rozsudcích dospěl k tomu, že krajský soud nesprávně určil délku promlčecí doby u přestupků podle § 42b odst. 1 písm. s) zákona o pozemních komunikacích ve znění účinném do 30. 9. 2018.

*) Rozsudky ze dne 22. 6. 2021, čj. 1 As 100/2021-29; ze dne 24. 6. 2021, čj. 1 As 138/2021-43; ze dne 1. 7. 2021, čj. 1 As 166/2021-29; a ze dne 28. 11. 2022, čj. 2 As 70/2021-35.

pokračování

[10] Rozsudek krajského soudu není nepřezkoumatelný. Na tuto věc nedopadá § 71 odst. 2 zákona o Ústavním soudu, podle něhož *pravomocná rozhodnutí vydaná na základě právního předpisu, který byl zrušen, zůstávají nedotčena; práva a povinnosti podle takových rozhodnutí však nelze vykonávat*. Ústavní soud totiž nálezy ze dne 4. 2. 2020, Pl. ÚS 15/19, č. 54/2020 Sb., a ze dne 16. 6. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 4/2020, č. 325/2020 Sb., nezrušil zákonná ustanovení, na jejichž základě bylo vydáno rozhodnutí o přestupcích v této věci. Rozsudek krajského soudu není nepřezkoumatelný ani z jiných důvodů: je z něj patrné, z jaké právní úpravy krajský soud vyšel, jakými úvahami se řídil a k jakým závěrům nakonec dospěl.

[11] Řízení před krajským soudem ani nebylo zmatečné. I kdyby namísto samosoudce nesprávně rozhodoval senát, nešlo by o vadu, která působí zmatečnost a pro niž by bylo třeba napadený rozsudek zrušit (rozsudek rozšířeného senátu ze dne 26. 7. 2016, čj. 6 As 165/2015-38, č. 3450/2016 Sb. NSS, bod 41). Krom toho NSS dále v tomto rozsudku vysvětluje, že u žalobcova přestupku činí horní hranice pokuty více než 100 000 Kč; bylo tedy namístě, aby ve věci rozhodoval senát.

[12] NSS se zabýval tím, jak krajský soud určil horní hranici sazby pokuty za přestupek podle § 42b odst. 1 písm. s) zákona o pozemních komunikacích ve znění účinném do 30. 9. 2018. Tato otázka má vliv na délku promlčecí doby. Jde-li o přestupek, za který zákon stanoví sazbu pokuty, jejíž horní hranice je alespoň 100 000 Kč, činí promlčecí doba tři roky, jinak činí jeden rok (§ 30 zákona o odpovědnosti za přestupky). NSS současně poznamenává, že žalobce spáchal správní delikty v dubnu a v květnu roku 2016. Městský úřad se o nich dozvěděl dne 23. 1. 2018 a společné řízení o nich zahájil příkazem ze dne 21. 6. 2018.

[13] Podle § 42b odst. 6 písm. a) zákona o pozemních komunikacích se za žalobcův správní delikt (nyní přestupek) uloží pokuta do 500 000 Kč.

[14] U správního deliktu podle § 42b odst. 1 písm. s) činila *výměra pokuty 9 000 Kč za každou započatou tunu, která překračuje největší povolenou hmotnost vozidla dle zvláštních právních předpisů. Není-li nejvyšší povolená hmotnost vozidla překročena o více než 500 kg, činí výměra pokuty 5 000 Kč. V případě, že je porušeno více mezních hodnot, je bráno na zřetel pouze nejvyšší přetížení* (§ 43 odst. 2 zákona o pozemních komunikacích ve znění do 30. 6. 2017). Pozdější znění zákona obsahuje totožné pravidlo pro určování výměry pokuty, jen bylo s formulačními obměnami přesunuto do § 43 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích.

[15] Krajský soud považoval za horní hranici sazby pokuty částku 18 000 Kč vypočtenou podle § 43 odst. 2 za správní delikt (přestupek) spočívající v překročení nejvyšší povolené hmotnosti vozidla o 1,1 a 1,8 tuny. Svůj závěr opřel o rozsudek ve věci *PMP-QUALITY*. NSS však názor krajského soudu nesdílí a na rozdíl od něj se domnívá, že na věc dopadají závěry rozsudku 10 Afs 72/2020. V něm NSS vysvětlil (bod 35 rozsudku), že věc *PMP-QUALITY* se týkala absorpční zásady, tedy ukládání trestu. Naproti tomu otázka promlčení (prekluze) je otázkou zániku trestnosti, která se řeší od počátku samotného řízení a nijak se netýká výměry trestu.

[16] Smyslem úpravy promlčecí doby (vedle rozlišení závažnosti jednotlivých přestupků) je jistota, dokdy může být přestupek projednán, respektive dokdy o něm lze

rozhodnout. Ústavně chráněná je tedy právní jistota o tom, v jaké době zanikne odpovědnost za přestupek. To má význam nejen pro pachatele, ale i pro jiné účastníky řízení. Také pro správní orgány je důležité, aby (při nezměněném hmotněprávním posouzení skutku) přesně věděly, kolik času mají na projednání věci. Promlčecí doba proto musí být určena jasným způsobem tak, aby účastníci (obvinění) mohli rozumně předvídat, kdy zanikne odpovědnost za přestupek (bod 26 rozsudku 10 Afs 72/2020). Zákon sice hovoří o promlčecí době, ale ta má charakter prekluzivní.

[17] Neobstojí ani argument krajského soudu, že lze zjistit horní sazbu pokuty za nyní projednávaný přestupek předem určeným postupem. Zákon o odpovědnosti za přestupky v § 30 a násl. jasně říká, že promlčecí doba činí tři roky u přestupků, za které lze uložit pokutu s *horní hranicí sazby alespoň 100 000 Kč*. Text zákona znemožňuje výklad, podle kterého by se stanovila doba pro zánik odpovědnosti za přestupek *ad hoc* v závislosti na tom, zda v konkrétním případě hrozí přestupci pokuta alespoň 100 000 Kč (bod 28 rozsudku 10 Afs 72/2020). Princip předvídatelnosti práva neumožňuje, aby se prekluzivní doba u stejného typu přestupku lišila podle konkrétních okolností přestupku (*ad absurdum* by i pouhý jeden kilogram nad hranici jedenácti tun znamenal prodloužení promlčecí doby na tři roky, skutková otázka hmotnosti vozidla by navíc mohla být v řízení sporná).

[18] Tam, kde zvláštní zákon nestanoví horní hranici sazby pokuty ve výši 100 000 Kč, ale jen způsob výpočtu pokuty, uplatní se promlčecí doba kratší, a to jednoletá [§ 30 písm. a) zákona o odpovědnosti za přestupky, bod 31 rozsudku 10 Afs 72/2020]. V nynější věci však zákon o pozemních komunikacích v § 42b odst. 6 písm. a) jednoznačně stanoví horní hranici sazby pokuty ve výši 500 000 Kč, jednoletá promlčecí doba se proto neuplatní. Ostatně i ve věci *MPM-QUALITY*, v níž zákon č. 254/2001 Sb., vodní zákon, v § 125a odst. 4 rovněž stanoví horní hranici sazby pokuty, by byla promlčecí doba tříletá (bod 35 rozsudku 10 Afs 72/2020).

4. Závěr a náklady řízení

[19] Krajský soud tedy nesprávně určil horní hranici sazby sankce za žalobcovy přestupky a s tím související délku promlčecí doby. NSS proto jeho rozsudek zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V něm bude krajský soud vázán názorem vysloveným výše a znovu posoudí, zda žalobcova odpovědnost za spáchané přestupky zanikla. Pokud dospěje k závěru, že nikoliv, bude se zabývat dalšími žalobními námitkami, jimž se v napadeném rozsudku pro nadbytečnost nevěnoval.

[20] Krajský soud v dalším řízení rozhodne i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. ledna 2023

Michaela Bejčková
předsedkyně senátu